

Lisa
Kinnitatud
Haapsalu Linnavolikogu
27.10.2006 määrusega nr 21

Haapsalu linna arengukava 2004 - 2009

SISUKORD

1. ARENGUKAVA KOOSTAMINE JA KOKKUVÖTE.....	3
2. VALDKONDADE ISELOOMUSTUS JA OMAVAHELISED MÕJUD	4
2.1. Looduskeskkond	4
2.2. Majanduskeskkond.....	4
2.3. Elu- ja sotsiaalkeskond	5
2.4. Tehiskeskkond	5
3. HAAPSALU ARENGUVISIOON JA VALDKONDADE EESMÄRGID.....	7
3.1. Haapsalu visioon aastal 2015.....	7
3.2. Valdkondade eesmärgid	8
3.2.1. Looduskeskkond.....	8
3.2.2. Majanduskeskkond	8
3.2.3. Sotsiaal- ja elukeskkond.....	8
3.2.4. Tehiskeskkond.....	8
4. OMAVALITSUSE TUGEVUSED, NÕRKUSED, OHUD JA MUUTUSVAJADUS	9
4.1. Looduskeskkond	9
4.2. Majanduskeskkond.....	10
4.3. Elu- ja sotsiaalkeskond	11
4.3.1. Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid	11
4.3.2. Kultuur ja sport.....	12
4.3.3. Haridus ja noorsootöö	15
4.4. Tehiskeskkond	16
5. STRATEEGILISED VALIKUD – VALITUD VALDKONDADE ARENGUSUUNAD	18
5.1. Arengusuundade valikud	18
5.2. Arendusvaldkonnad.....	19
5.2.1. Looduskeskkond.....	19
5.2.2. Majanduskeskkond	19
5.2.3. Elu- ja sotsiaalkeskond.....	20
5.2.3.1. Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid	20
5.2.3.2. Kultuur ja sport	22
Mitmekülgsede ning kaasaegsete sportimisvõimaluste pakkumine.....	24
5.2.3.3. Haridus ja noorsootöö	24
5.2.4. Tehiskeskkond.....	26
Lisad	29

1. ARENGUKAVA KOOSTAMINE JA KOKKUVÕTE

Käesolev arengukava on koostatud Haapsalu linnale aastateks 2004 – 2009 ning käsitleb Haapsalu linna kui terviklikku territooriumi, kogukonda ja kohalikku omavalitsusüksust. Arengukava koostamise eesmärgiks oli põhiliste arengusuundade valimine linna kui terviku tulevikuseisundi saavutamiseks.

Haapsalu linna arengukava on koostatud Haapsalu linnavalitsuse ja ka teiste eluvaldkondade ning erialade spetsialistide koostöös. Arengukava koostati valdkonniti ja lähtuti teemadest, mis on olulised linna kui terviku juhtimiseks ja arendamiseks.

Nendeks valdkondadeks olid:

Looduskeskkond

Majanduskeskkond

Elu- ja sotsiaalkeskkond

Tehiskeskkond

Arengukava koosneb kahest erinevast, kuid üksteisega lahutamatult seotud tasandist. Esiteks, hetkeolukorra iseloomustus ja analüüs; teiseks - visioon ja arengueesmärgid. Nende tasandite vahele jääb muutusvajadus ehk tegevused, mida on vaja teha, et jõuda soovitud olukorrani. Muutusvajaduste analüüsi tulemusena sündisid üldised arendussuunad erinevatele valdkondadele.

Looduskeskkond

Säilitada ja arendada looduskeskkonda

Majanduskeskkond

Aktiviseerida ja muuta enam konkurentsivõimeliseks majanduskeskkonda

Elu- ja sotsiaalkeskkond

Muuta tervislikuks ja sotsiaalselt turvaliseks elukeskkonda

Tehiskeskkond

Kaasajastada ja muuta jätkusuutlikuks tehiskeskkonda

Arengukava tegevuskava ehk realisatsiooniplaan on samuti ehitatud üles valdkondlikult ning vastavalt valdkondlikele arengueesmärkidele. Iga tegevuse puhul on määratud selle iseloom, elluviimise maksumus, tegevuse aeg ning elluviimise eest vastutaja ja võimalikud rahastamise allikad. Realisatsiooniplaan loob selge ja nähtava skeemi ressursivajadusest aastate kaupa ning on aluseks Haapsalu linna eelarvele.

Haapsalu Linna arengukava 2004-2009 on kohaliku omavalitsuse tööd suunav strateegiline dokument, mis määrab ära ressursside võimalikult optimaalse kasutamise linna hüvanguks. Haapsalu linna arengukava on kooskõlas linna üldplaneeringuga ning aluseks valdkondlikele arengukavadele.

2. VALDKONDADE ISELOOMUSTUS JA OMAVAHELISED MÕJUD

Haapsalu linna iseloomustamisel on lähtunud neljast erinevast keskkonnast, kus on välja toodud põhilised märksõnad, mis iseloomustavad Haapsalut kõige paremini. Lisaks on toodud seosed teiste valdkondadega.

2.1. Looduskeskkond

- Parkmets, kaunis loodus (2/3 linnast on loodusmaastik)
- Hea geograafiline asend (mere lähedus, Tallinna 100 km)
- Meri
- Ravimuda
- Linn külgneb Silma looduskaitsealaga, lindude liigirikkus
- Roostikud
- Pikk ja liigendatud rannajoon
- Haapsalut ümbritsevate lahtede kinnikasvamine
- Kvaliteetne põhjavesi
- Puhas õhk

Mõjud teistele valdkondadele

- Looduskaitse paneb piiranguid tööstuse arendamiseks
- Looduskeskkond on tundlik reostusele
- Looduslikuks tooraineks on muda ja roog
- Looduskeskkond võimaldab arendada puhke- ja terviseturismi
- Puhas looduskeskkond loob kvaliteetse elukeskkonna
- Looduskeskkond võimaldab häid võimalusi liikumiseks ja sportimiseks linnas
- Meremuda kasutatakse taastusravi teenuste osutamisel

2.2. Majanduskeskkond

- Eksisteerivad edukalt väikesed ja keskmised ettevõtted
- Vähese materjalimahuga tootmine
- Tugevad tekstiili- ja puidutööstuse traditsioonid
- Arenenud terviseturismi sektor (tervisekeskused)
- Arenenud puhketurismi sektor (söögi- ja ööbimiskohad, üritused)
- Suur turistide ja läbisõitjate arv, eriti suvel
- Tugev konkurents toidu- ja esmatarbekaubanduses
- Tööjõu vähesus
- Alg- ja põhiharidusega tööliste suur osakaal
- Integreeritud elu- ja töökeskkond (lühikesed vahemaad töö ja kodu vahel)

Mõjud teistele valdkondadele

- Majanduskeskkond tagab inimeste toimetuleku
- Ettevõtluse arenguga luuakse uusi töökohti
- Ulatuslik tööhõive vähendab sotsiaalkulutusi
- Ettevõtluse vähenemine suurendab töötust ja vähendab üldist heaolu
- Tasuvate töökohtade piiratus Haapsalus põhjustab tööjõulise elanikkonna lahkumist linnast

Haapsalu linna arengukava 2004-2009

- Ettevõtluse tööjõu vajadus määrab ära kutsehariduse arengusuunad
- Soodustab ravi- ja puhketurismi arengut
- Suurendab kogu linna konkurentsivõimet

2.3. Elu- ja sotsiaalkeskond

- Optimaalne arv lasteaedasil
- Mitmekesine haridusvõrk (üld-, eri-, kutse- ja kõrgharidus ning täiendkoolitus)
- Võimalusterohke huviharidusvõrk
- Mitmekesised sportimisvõimalused
- Pikaajalised kultuuriürituste traditsioonid
- Ajalooline taust ja kultuuripärand
- Taastusravi keskused, haiglad
- Lai valik hoolekandeteenuseid
- Haapsalu Sotsiaalmaja, hoolekandetöö keskus
- Eluasemete vähesus

Mõjud teistele valdkondadele

- Kvaliteetne ja turvaline elukeskkond kinnistab elanikkonda ja soodustab juurdekasvu
- Piisaval määral lasteaiakohti ja hea haridusvõrk toetab noorte perede elama asumist linna
- Linna ajalooline taust ja kultuuripärand mõjutab ja aitab arendada turismi
- Tervislik elukeskkond ja tervislikud eluviisid vähendavad haiguskulutusi ja soodustavad ettevõtlust
- Linna avalik sektor annab tööd paljudele linlastele
- Tööhõivet toetavad sotsiaalteenused aitavad töötutel naasta tööturule
- Kvaliteetse, kaasaegse elamispinna vähesus takistab noorte perede elama asumist Haapsallu.

2.4. Tehiskeskond

- Suurem osa linnast on kaetud kaugküttevõrguga
- Kaasajastatud vee- ja kanalisatsioonivõrk
- Puudub nõuetele vastav sadevetekanalisisatsioon
- Heal tehnilisel tasemel elektrivõrk
- Amortiseerunud tänavad
- Ajalooline arhitektuur, atraktiivsed turismiobjektid
- Raudtee puudumine
- Väikesadamad
- Osa rannajoonest on ehitatud kaldakindlustuseks
- Linna avalikud hooned on ehitatud valdavalt 20-30 aastat tagasi (koolimajad, lasteaiad, turvakodu, huvikoolid, spordihooned, kultuurimaja jt)
- Linna paneelilamud on ehitatud valdavalt 30-40 aastat tagasi
- Linna puitelamud on ehitatud valdavalt 100 aastat tagasi
- Linna ettevõtlusrajatised on osaliselt amortiseerunud

Mõjud teistele valdkondadele

- Aitab säilitada ja heakorrastada looduskeskkonda
- Loob eeldusi ettevõtluse arenemiseks ja konkurentsivõime suurenemiseks
- Mitmekesised ja kaasajastatud liiklemis- ja transpordivõimalused loovad eeldusi nii elu- kui ettevõtluskeskkonna kvaliteedi tõusuks
- Ajalooline arhitektuur ja atraktiivsed turismiobjektid loovad aluse turismiettevõtluse arenemiseks
- Heakorrastatud ja valgustatud tänavavõrk suurendab linna turvalisust
- Haridus-, kultuuri-, ravi- ja hoolekandeesutuste hoonete tehnilisest seisukorrast sõltub suuresti avalike teenuste kvaliteet ja elukeskkonna jätkusuutlikkus
- Eluasemete vähesus tekitab sotsiaalseid pingeid ning pärsib linnaelanike juurdekasvu
- Odavate üürikorterite vähesus võib tekitada kodutust
- Heakorrastatud tehniline infrastruktuur ja lai valik spordirajatisi loovad eeldusi tervislikuks elukeskkonnaks
- Kultuuripärandi säilitamine (puitarhitektuur, linnus) mõjutab elukeskkonda ja loob imago

3. HAAPSALU ARENGUVISIOON JA VALDKONDADE EESMÄRGID

Haapsalu visiooni sõnastamiseks analüüsiti esmalt võimalikke arengustsenaariume.

Soovitud ja tõenäoline olukord

- Linn areneb kuurordi- ja turismilinnana
- Elukeskkond on jätkusuutlik, tervislik ja turvaline
- Ettevõtluskeskkond on mitmekülgne ja tasakaalustatud
- Teeninduskeskkond on kvaliteetne ja kliendisõbralik

Soovitud, aga vähetõenäoline olukord

- Turismihooaeg on aastaringne
- Kõik elanikud on leidnud sobilikku tööalast rakendust Haapsalus
- Haapsaluga on liitunud Uuemõisa ja Paralepa
- Taastatud on raudteeliiklus Tallinna ja Haapsalu vahel

Mittesoovitud, kuid tõenäoline olukord

- Elanikkonna vananemine, sotsiaalkulutuste kasv
- Haapsalu kui regionaalse juhtimise keskuse rolli taandumine
- Linna ümbritsevate lahtede kinnikasvamine

3.1. Haapsalu visioon aastal 2015

Haapsalu on õnnelikku lapsepõlve, ettevõtlikkust ja edukat toimetulekut ning väarikat vananemist soodustav ja toetav jätkusuutlik elukeskkond, kus täisväärtuslikult ja turvaliselt tunnevad ennast kõik linnakodanikud.

- Kvaliteetne ja konkurentsivõimeline üld-, eri-, kutse- ja kõrgharidusvõrk on linna jätkusuutlikkuse tagatis
- Linnas on sobilikke eluasemeid ja piisavalt lasteaiakohti noortele peredele
- Linna poolt pakutavad kultuuri-, spordi- ja vaba aja veetmise võimalused rikastavad linlaste elu ning arendavad nende loovust ja kehalist aktiivsust
- Kvaliteetsed ja kättesaadavad tervishoiu- ja hoolekandeteenused aitavad linnaelanikel tulla toime oma murede ja probleemidega

Haapsalu on areneva ettevõtlusega, konkurentsivõimeline ja ettevõtjasõbralik linn, kus on loodud kõik tingimused edukaks ettevõtluseks ning linlaste elatustase ja elukvaliteet on tõusuteel.

- Linna ettevõtlus on kooskõlas linna arengueelduste ja infrastruktuuriga
- Linnas on piisavalt kvaliteetset tööjõudu ja hästi tasustatud töökohti
- Linna ettevõtluse arengu tagatis on era- ja avaliku sektori koostöö

Haapsalust kui ühest Lääne-Eesti regiooni keskusest on kujunenud välja omanäoline, avatud ja kõrgetasemeline kultuuri-, kuurordi- ja turismikeskus, mis on leidnud tunnustust nii Eestis kui Euroopas.

- Linna ajalooline pärand on Haapsalu kui turismilinna atraktiivsuse vundament
- Linna kultuuritraditsioonid, kõrgetasemelised kultuuriüritused ja Haapsaluga seotud tuntud loomeinimesed on Haapsalu kui kultuurilinna maine kujundajad

- Õdus ja tervislik linnakeskkond, 200-aastane kuurorditraditsioon ja aktiivse puhkuse võimaluste mitmekesisus loovad Haapsalust tõelise terviselinna

3.2. Valdkondade eesmärgid

3.2.1. Looduskeskkond

Linna looduskeskkond on puhas, omanäoline ja arendatud säästva arengu põhimõtetest lähtuvalt.

- Linna pargid ja haljasalad on asjatundlikult ja pilkupüüdvalt kujundatud
- Linna veekogud ja rannaalad on heakorrastatud ning muudetud populaarseks ja atraktiivseks puhkepaigaks nii linlastele kui külalistele
- Paralepa parkmets on arendatud välja terviklikuks ja mitmekesiste võimalustega puhkealaks
- Asjatundlikult on võetud kasutusse loodusmaastikke
- Haapsalu elanikud on keskkonnateadlikud ja viljelevad ökoloogilist ja tervislikku elulaadi

3.2.2. Majanduskeskkond

Linna majanduskeskkond on aktiivne, investeringuid ja ettevõtluse arengut soosiv.

- Haapsalu on ettevõtjasõbralik linn
- Haapsalu linnaruum on planeeringule vastavalt välja kujunenud ning toetab ettevõtluse arengut
- Ettevõtlusega seotud infrastruktuur on kvaliteetne ja kaasaegne
- Haapsalu tööjõud on väärtustatud ja vastab oma oskuste osas ettevõtjate ootustele ning vajadustele
- Teenindussektor on kõrgetasemeline ja toetab linna arengut turismi- ja kuurordilinnana

3.2.3. Sotsiaal- ja elukeskkond

Linna sotsiaal- ja elukeskkond on linnaelanike heaolu suurendav ja elukvaliteeti parandav.

- Õpikeskkond on kvaliteetne, konkurentsivõimeline ja valikuid võimaldav ning vastab linlaste ootustele ja vajadustele
- Noori huvitavad ja arendavad vaba aja tegevused ning noorte kaasatus otsustusprotsessi on muutnud Haapsalu atraktiivseks ka noorte hulgas
- Kultuuri- ja spordielu on mitmekesine ja huvipakkuv ning aitab sisustada linlaste vaba aega aktiivselt, atraktiivselt ja loominguliselt
- Hoolekandekorraldus toetab ja soodustab iseseisvat toimetulekut ning abistab abivajajaid sihipäraselt ja süsteemselt
- Arstiabi on kvaliteetne ja kättesaadav, terviseedendus on süsteemne ja järjepidev
- Linn on turvaline ja kriisiolukordadeks on tagatud valmisolek

3.2.4. Tehiskeskkond

Linna infrastruktuur on kvaliteetne, kaasaegne ning jätkusuutlik.

- Linna elamufond on heakorrastatud, kaasaegne ja mitmekesine ning võimaldab sobiva eluaseme soetamist vastavalt linnaelanike soovidele, vajadustele ja võimalustele
- Linna teed ja tänavad on kvaliteetsed, turvalised ja hästi hooldatud
- Linna infrastruktuur ja avalikud hooned on kaasajastatud ja renoveeritud
- Linna jäätmekäitlus on kaasaegne ja keskkonda säästev
- Linna ajalooline arhitektuur on korrastatud ning huvipakkuvalt eksponeeritud
- Linnakujundus aitab kaasa linna arengusuundumustele ja linna mainele
- Väikesadamad on väljaarendatud
- Ajaloolises piiskopilinnuses tegutseb keskaega tutvustav teemapark

4. OMAVALITSUSE TUGEVUSED, NÕRKUSED, OHUD JA MUUTUSVAJADUS

4.1. Looduskeskkond

TUGEVUSED

- Väike linn, mis geograafiliselt paikneb sügavalt merre ulatuval poolsaarel
- Mere mõjud kliimale ja pehme talv võimaldavad haljastuses kasutada külmõrn taimeliike
- Valdavalt edela- ja läänetuuled toovad linna puhta mereõhu
- Linna lähedal asuvad tähtsad loodusobjektid (Matsalu ja Silma looduskaitsealad, Haapsalu laht ja laiud)
- Loodusliku ravimuda olemasolu
- Piisav põhjavee ressurss
- Kesklinnas puuduvad suured keskkonda rikkuvad tööstusettevõtted
- 2/3 linna territooriumist moodustab loodusmaastik

NÕRKUSED

- Haapsalus puudub kvaliteetne supelrand
- Keskkonna tarbijate keskkonnateadlikkus on madal, millest tulenevalt ei hoolita ümbritsevast loodusest ega elukeskkonnast
- Mere taandumine ja kinnikasvamine
- Supelrandade infrastruktuur on vähearenenud

OHUD

- Suurenevad tormikahjustused ja kõrgvesi
- Vetikate vohamise negatiivne mõju ravimudale
- Lahe tugev saastumine katastroofi tagajärjel
- Autotranspordi mõju loodusele
- Mehhaniseeritud transpordiga metsas liiklemine rikub looduskeskkonda
- Keskkonna tarbijate madala keskkonnateadlikkuse süvenemine, mis ohustab loodus- ning elukeskkonda

MUUTUSVAJADUS

- Soodustada majapidamiste ja ettevõtete liitumist linna vee- ja kanalisatsioonisüsteemiga
- Soosida loodussõbralikke liikumisvõimalusi rajades terviseradasid, jalgratta- ja rulluisuteid
- Korrastada olemasolevaid ning rajada uusi haljasalaid ja parke
- Haapsalu lahe muutusuuringute põhjal koostada edasine tegevuskavakoostöös teiste omavalitsustega
- Propageerida ökoloogilist ja tervislikku elulaadi
- Tõsta linnaelanike keskkonnateadlikkust, et kaitsta ja säästa loodus- ning elukeskkonda
- Arendada Paralepa piirkonda

4.2. Majanduskeskkond

TUGEVUSED

- Soodne geograafiline asend ja meri annavad võimaluse turismi arendamiseks
- Soodne asukoht pealinna suhtes soosib kinnisvaraturu arengut
- Välja arendatud ja kaasajastatud vee-, kanalisatsiooni- ning elektrivõrk võimaldab vee ja energiamahuka tootmise käivitamist (ka Haapsalu lähiümbruses)
- Traditsiooniliste ettevõtlusvaldkondade jätkusuutlikkus – puidu- ja tekstiilitööstuse ettevõtted on pika tegevusaja jooksul olnud konkurentsivõimelised nii sise- kui ka välisurul
- Hästi arenenud hotelli- ja puhkemajandus ning edukas turismihooaeg
- Linna lähipiirkondades (Uuemõisas ja Paralepas) on arenenud infrastruktuur ja olemas vabad maad tootmistegevuse arendamiseks
- Kutseõpe ja töötute ümberõpe
- Ettevõtluse inkubaatori loomine motiveerib ja arendab ettevõtlus keskkonda

NÕRKUSED

- Üleüldine töajõupuudus ja olemasoleva liikuva tööjõu madal kvalifikatsioon
- Madalate palkadega seoses toimub tööjõu liikumine mujale, kus on kõrgemad palgad
- Avaliku sektori ja erasektori vähene koostöö ühiste probleemide lahendamisel
- Sesoonsus kaubanduses ja teenindussfääris pärsib suuremaid ja pikemaajalisi investeeringuid nimetatud sektorites
- Riikliku tähtsusega liiklussõlmed (tähtsamad maanteed, raudteed ja sadamad) ei asu linna vahetus läheduses
- Ettevõtete vähene aktiivsus ja ettevõtlus mõjutab konkurentsivõimet ning ettevõtete üldist taset
- Tööstuspiirkonna infrastruktuur pole piisavalt välja arenenud (juurdepääsuteed)
- Perspektiivikate ettevõtete väike juurdekasv
- Linnale kuuluvate äripindade puudulik tehniline seisukord

OHUD

- Uute ettevõtete loomise aeglustumine näitab majandusliku aktiivsuse langust
- Puuduliku regionaalpoliitika tulemusena on oht kujuneda ääremaaks, millega võib kaasneda kõrvalejäämine riiklikest ja erainvesteeringutest
- Noorte ja ettevõtlike inimeste väljavool pidurdab ettevõtluse arengut
- Töajõupuuduse kasv ohustab ettevõtete kolimist parema tööajovalikuga piirkondadesse
- Vähene ettevõtlikkus mõjutab ettevõtete konkurentsivõimet

MUUTUSVAJADUS

- Toetada teenindus- ja turismisektori arengut
- Kasutada maksimaalselt kaasrahastamisega finantseerimisvõimalusi ettevõtluseks vajalike infrastruktuuride arendamiseks ning Haapsalu atraktiivsuse tõstmiseks
- Kaasata ettevõtted infrastruktuuri arendamisse
- Kaasata erakapital linna investeerimisprojektidesse
- Välja arendada olemasolevad ja uued ettevõtluspiirkonnad
- Kasvatada omavalitsuse haldussuutlikkust
- Optimeerida ja renoveerida linnale vajalikud elamis- ja äripinnad

4.3. Elu- ja sotsiaalkeskkond

Elu- ja sotsiaalkeskkond kui enim ressursse nõudev valdkond on jagatud erinevateks alamvaldkondadeks, et kirjeldada täpsemalt ühe või teise alamvaldkonna hetkeolukorda ning määratleda muutusvajadused.

4.3.1. Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid

TUGEVUSED

- Palju pädevaid spetsialiste
- Haapsalu Sotsiaalmaja kui elanikkonnale hoolekandeteenuseid osutav asutus
- Sotsiaalkorterid ja kodutute öömaja eluasemeteenuste osutamine
- Lai sotsiaalteenuste skaala (sotsiaalnoustamine, koduteenused, eluaseme-teenused, hooldamise ja rehabilitatsiooni võimaldamine erinevates hoolekandeesutustes jms)
- Riigiasutuste (hoolekandeesutused ja erikoolid) tihe võrk, täiendav toetus linnale
- Hea koostöö linnas tegutsevate ja hoolekandevalasteid teenuseid osutavate tegusate MTÜ-dega
- Maakonda teenindav aktiivravihaigla ja vabariikliku tähtsusega taastusravihaigla
- Pikka aega toimunud ja hästi väljaarenenud perearstiteenus
- Hästi arenenud apteegivõrk
- Kolm sanatooriumi – tervisekeskust
- Üldarstiabi on kättesaadav ka ravikindlustuseta inimestele
- Mitmekesised tervisespordi võimalused (veekeskus, väga heal tasemel spordihooned, staadion, bowlingusaal, Paralepa parkmets, golfiväljak jms)
- Haapsalu linna koostöö tervislike linnade võrgustikku kuuluvate linnadega

NÕRKUSED

- Puuduvad spetsialistid tulemuslikuks tööks töötute ja toimetulekuraskustega isikute või peredega
- Juhtumikorraldus kui sotsiaaltöö meetod on vähe kasutusel
- Puuduvad eriväljaõppega spetsialistid narkomaania, alkoholismi jm väga spetsiifiliste probleemidega tegelemiseks
- Puuduvad vene keelt kõnelevad erialaspetsialistid
- Kuna rahaline ressurss abivajajate toetamiseks on limiteeritud, siis sageli:
 - a) jagatakse toetusi määral, mis ei leevenda probleeme
 - b) osutatakse üksikuid teenuseid, mis tegelikkuses aitavad vähe
- Informatsioon tegelikest abivajajatest ja abivajaduse ulatusest on tihti ebapiisav
- Ennetavate tegevuste osakaal on väike, enamasti tegeletakse tagajärgedega
- Eluasemeteenuse osutamine on piiratud, sotsiaalkortereid on liiga vähe
- Haapsalu Sotsiaalmaja tegelik potentsiaal on osaliselt kasutamata; hoone on tugevasti amortiseerunud
- Sotsiaalsfääris tegutsevad mittetulundusühingud on sageli vähesuutlikud, tegijad väsivad, vabatahtlik töö sageli soikub
- Investeeringud on ebapiisavad haigla vastavusse viimiseks üldhaiglale kehtestatud nõuetega
- Eriarstide puudus, ülikooli lõpetanud ei tule Haapsallu
- Hooldusravivoodeid on haiglas ebapiisavalt
- Perearstide praksised on lubatust suuremad, inimeste pääs arstile haiguste kõrghooajal on raskendatud

Haapsalu linna arengukava 2004-2009

- Pearingstide koostöö haridus- ja hoolekandetöötajatega on vähene
- Terviseedendustöö koolides ja elanikkonna hulgas on väheaktiivne, linnas puuduvad eraldi spetsialistid
- Tervisespordi võimalused on osadele lastele vähe kättesaadavad

OHUD

- Sotsiaaltoetusi ja –teenuseid taotlevate inimeste hulga suurenemine
- Ühe osa elanikkonna süvenev vaesumine, suurenev majanduslik kihistumine
- Kodutuse suurenemine ja üürivõlglaste osakaalu kasv
- Investeeringute vähesuse tõttu tegevuste hääbumine Haapsalu Sotsiaalajas
- Ravikindlustusega hõlmamata elanikkonna tervise pidev halvenemine
- Tööpuuduse püsimine jätkuvalt kõrgena madala ettevõtlusaktiivsuse tõttu
- Venekeelse elanikkonna sotsiaalse tõrjutuse süvenemine
- Ravikindlustusega hõlmamata isikute arvu järkjärguline suurenemine
- Hambaraviteenuse kättesaadavuse vähenemine seoses hambaravi tasuliseks muutumisega
- Eriarstiteenuste kättesaadavuse vähenemine seoses ravikindlustuse puudumisega ja teenuste eest tasumisel omaosaluse kehtestamisega
- Eriarstide vähenemise tõttu üldhaigla muutumine kohaliku tähtsusega haiglaks
- Ravimite pidev kallinemine suurendab koormust sotsiaaltoetustele
- Narkomaania levimine Haapsalu linna noorte hulgas

MUUTUSVAJADUS

- Viia läbi regulaarseid uuringuid abivajaduse ulatuse määratlemiseks
- Suurendada eluasemeteenuste osutamise võimalusi, laiendada erinevate eluasemeteenuste skaalat
- Võimaldada enam hoolekandeteenuseid eakatele ja puuetega inimestele
- Arendada ja mitmekesistada hoolekandeteenuseid lastele ja lastega peredele
- Arendada välja rehabilitatsiooniteenuseid väikese konkurentsivõimega elanikkonna gruppidele nende abistamiseks tööturule naasmisel
- Renoveerida ja tehniliselt kaasajastada Haapsalu Sotsiaalaja hoone
- Suurendada ennetavate teenuste ja tegevuste osakaalu sotsiaaltöös
- Aidata kaasa sotsiaalvaldkonnas tegutsevate vabaihenduste suutlikkuse suurendamisele
- Parandada perearstiteenuse kättesaadavust
- Aidata kaasa haigla funktsionaalsuse parandamisele ja haiglahoone renoveerimisele
- Tõhustada terviseedenduslikku tööd linna koolides ja lasteaedades
- Võimaldada eriarstiabi ravikindlustusega hõlmamata isikutele
- Parandada koostööd hoolekande-, tervishoiu- ja haridustöötajate vahel
- Looa võimalusi noorte arstide tööleasumiseks linna

4.3.2. Kultuur ja sport

TUGEVED

- Traditsioonilised ja hea mainega kultuuriüritused
- Mitmekesine kultuuriasutuste võrk (kultuurikeskus, raamatukogu, muuseumid, piiskopilinnus, toomkirik, kuursaal, kunstigaleriid, Iloni Imedemaa jms)
- Palju aktiivseid kultuurikollektiive ja huviringe
- Kindel kord kultuuri (kollektiivide) –ürituste toetamisel
- Tugevad ajaloolised sümbolid, rikkalik kultuuripärand, oma legend

Haapsalu linna arengukava 2004-2009

- Tuntud loomeinimeste osalemine kohalikus kultuurielus
- Positiivne koostöökogemus Haapsalu linna 725 juubelist
- Toimiv kultuuriturundus ja hea ühisturunduse kogemus
- Tugev järelkasv heal tasemel laste ja noorte loominguliste kollektiivide näol
- Haapsalu on aktsepteeritud kontserdipaik Tallinna piirkonna publikule
- Suur hulk erinevaid spordirajatisi, sh Tuksi spordibaas
- Lai valik spordialasid ja –klubisid
- Spordirajatiste hooldamine korraldatud läbi OÜ
- Spordikooli kaudu tagatud stabiilne treeningtegevus, treenerite töö tasustamine ja sotsiaalsed garantiid
- Linnavalitsus soodustab laste ja noorte sporditegevuse arendamist läbi tasuta spordibaaside kasutamise
- Osalemine liikumisharrastuse koostöölepingus

NÕRKUSED

Linna kultuurieluga seonduv

- Puudulik koostöö erinevate kultuuritegijate ja –asjaliste vahel
- Ebapiisav kultuurieelarve kultuurisündmuste vahendamiseks elanikkonnale
- Tegutsevatel kultuurikollektiividel on tase ebahühtlane, on toimunud isegi tagasimineki
- Kultuuriürituste külastamine linlaste poolt on tagasihoidlik
- Haapsalule omase traditsioonilise käsitööoskuse edasikandjaid jääb järjest vähemaks, noorte huvi tagasihoidlik
- Haapsalu rikkalikku kultuuri ajalugu on linnakeskkonnas visuaalselt vähe jäädvustatud (mälestustahvlid, skulptuurid, monumendid jms)

Kultuuriobjektidega seonduv

- Kultuurikeskuse tehniline seisukord on ebarahuldav, remont veninud
- Piiskopilinnuse Väikese linnuse potentsiaal on kasutamata, siseruumid enamuses välja ehitamata ja puuduliku infrastruktuuriga, osaliselt avariohtlikus seisundis
- Raudteejaama hoonetekompleksi ruumivõimalused on raudteemuuseumi arendamiseks suures osas kasutamata, siseruumid osaliselt remontimata, muuseumis ruumikitsikus
- Lasteraamatukogu hoone on amortiseerunud, ruumikitsikus
- Puuduvad sobivad ruumid kultuurihuviliste noorte isetegevuseks (bändid jms)
- Puuduvad ruumid uute püsiekspositsioonidega näitusesaalide avamiseks
- Kinoaparatuur amortiseerunud, mistõttu pildikvaliteet ei ole vajalikul tasemel

Kultuuritöö korraldusega seonduv

- Linnavalitsuse roll linna kultuurielu koordineerimisel ja juhtimisel ei ole üheselt arusaadav
- Kultuurikeskuse roll ja ülesanded linna üldises kultuurielus on ebamäärased
- Ringjuhtide tasustamise süsteem puudulik
- Kultuurikollektiividel puudub suutlikkus lisarahastuse taotlemiseks fondidest ja erasektorist

Spordivaldkonnaga seonduv

- Linnapoolne sporditöölaline tegevus on passiivne, rollid ebamäärased
- Klubide nõrk jätkusuutlikkus
- Treenerite vähesus ja olemasolevate lahkumine

Haapsalu linna arengukava 2004-2009

- Kehtiv üleminekusüsteem spordikoolipõhiselt tegevuselt spordiklubipõhisele tegevusele on jätnud spordi arengu ooteseisundisse
- Majanduslikult vähekindlustatud perede laste jaoks puudub õppemaksu soodustuste süsteem
- Spordialade lõikes on spordibaaside tase ebahütlane ja olemasolevad baasid on üle koormatud
- Puuduvad sportlikud suurüritused
- Tali- ja veealade kesine valik
- Vähene orienteeritus tulemusspordile, vähe harrastajaid
- Muukeelsele noorele suunatud treeninggruppide vähesus
- Suur palkade erinevus riiklikult tasustatud pedagoogide ja treenerite palga vahel
- Spordiaktivistide ja eestvedajate vähesus

OHUD

- Oht on jääda üritustekalendri planeerimisel stampi
- Kultuuritarbimine ja huvitegevus võivad väheneda piletihindade kallinemise ja ruumide rendihindade tõusu tõttu
- Vaatamata võimaluste suurenemisele lisaraha taotlemiseks, halveneb jätkuvalt kultuuriasutuste tehniline olukord, sest lõhe tegelike vajaduste ja rahaliste vahendite vahel ei vähene.
- Projektipõhiselt taotletava lisafinantseerimise ebastabiilsus pärsib kultuuriürituste kavandamist ja korraldamist
- Kultuuri tootmise ja tarbimise tasakaal on nihkes, tehakse üritusi ürituste enda pärast, publikut vähe
- Linnaelanikud ei väärtusta tervislikke eluviise, liikumist
- Spordiaktivistide ja eestvedajate vähesus
- Nn ühemeheklubide paljus – eestvedaja lahkumisel kaob võimalus antud spordiala harrastada
- Paljude noorte tahtmatus midagi regulaarselt teha

MUUTUSVAJADUS

- Tugevdada koostööd erinevate kultuurivaldkondade vahel
- Täpsustada Kultuurikeskuse rolli linna kultuurielus
- täpsustada omavalitsuse rolli linna kultuurielus
- Tagada harrastus- ja loometegevuse jätkusuutlikkus ja tase toetuskeemide ja koolituste abil
- Parandada kultuuriasutuste tehnilist seisukorda, püüda leida võimalusi ruumikitsikuse leevendamiseks
- Kasutada efektiivselt olemasolevaid ruume
- Toetada noorte isetegevust nende kultuurihuvi suurendamiseks, tagades seeläbi kultuuritarbijate järelkasv
- Suurendada elanikkonna kultuurihuvi
- Leida võimalusi sügis-talvise kultuurielu elavdamiseks
- Töötada välja ja rakendada ellu uus spordi arendamise mudel
- Treeningutingimuste parandamiseks ja treeninguruumide kasutamise koormuste ühtlustamiseks kaasajastada olemasolevad spordibaasid ning täiendada neid või luua uusi spordiplatse
- Tuua Haapsallu tippspordiüritusi
- Propageerida tervislikke eluviise ja tõsta inimeste teadlikkust spordi vajalikkusest

Haapsalu linna arengukava 2004-2009

- Tutvustada ja propageerida linnas pakutavaid sportimisvõimalusi
- Väärtustada treenerikutse

4.3.3. Haridus ja noorsootöö

TUGEVUSED

- Toimiv üldhariduskoolide ja lasteaedade võrk
- Haapsalu Kutsehariduskeskus kutsehariduse andjana ja täiendkoolitajana
- Tallinna Ülikooli Haapsalu Kolledž kõrghariduse andjana
- Kvalifitseeritud õpetajate kaader enamikes linna koolides
- Kvaliteetsed õpetajate täiendkoolitused Tallinna Ülikooli Haapsalu Kolledžis
- Rootsi Rahvakool vabahariduse võimaldajana
- Mitmekesised õppimisvõimalused puuetega lastele (Sanatoorne Internaatkool, toimetuleku- ja hooldusklassid)
- SA Lääne Eesti Kutseõpe koostöö koordineerijana koolide, ettevõtjate ja KOV vahel
- Gümnaasiumi lõpetajate head tulemused riigieksamite sooritamisel mitmel aastal järjest
- 3 huvikooli ja mitmekesine valik tasuta huviringe
- Mitmeaastane kogemus laste suve- ja töölaagrite korraldamiseks

NÕRKUSED

Õpetamisega ja õppimisega seonduv

- Koolides õppetööd toetavate tugispetsialistide (koolisotsiaaltöötajad, psühholoogid, logopeedid) vähesus
- Vananev õpetajaskond, teatud aineõpetajate puudus, eripedagoogide vähesus
- Erialase hariduseta õpetajate suhteliselt suur osakaal osades koolides
- Ühe osa õpetajaskonna vähene motiveeritus individuaalseks tööks õpilasega
- Osade õpilaste vähene motiveeritus õppetööle, tagajärjeks edasijõudmatus, põhjuseta puudumised ja koolist väljalangemine
- Vene keelt kõnelevate pedagoogide ebapiisav riigikeele valdamine
- Õppe- ja huvitegevuse vähene integreeritus, süvaõppe võimaluste ebapiisav valik

Õppekeskkonnaga seonduv

- Ruumikitsikus koolides ja suured klassikomplektid
- Ruumikitsikus lasteaedades, lastesõime- ja lasteaiakohtade ebapiisavus
- Haridusasutused on amortiseerunud ja halvas ehituslikus seisukorras
- Koolide territooriumid ja tegevusväljakud vähe kompleksed, ei leia vajalikul määral rakendust kooli otstarbeks
- Lasteaedade mänguväljakud on lastele vähe atraktiivsed
- Koolides ja lasteaedades on vähe kaasaegseid õppevahendeid, infotehnoloogiline varustatus e-õppele üleminekuks on ebapiisav
- Haridusasutuste hooned ei ole kohandatud liikumispuuetega lastele õppimise võimaldamiseks

Haridusvaldkonna korraldamisega ja koostööga seonduv

- Suur palkade erinevus riiklikult tasustatud ja kohaliku omavalitsuse palgal olevate pedagoogide (lasteaiad, huvikoolid) vahel
- Linna haridusasutuste hoolekogud on passiivsed ja hoolekogu rollist vähe teadlikud
- Hariduselu strateegiline juhtimine on ebastabiilne nii koolides kui linnavalitsuses

Haapsalu linna arengukava 2004-2009

- Koostöö kodu ja kooli vahel ei ole piisav, suur hulk lapsevanemaid on passiivsed koolis toimuva suhtes
- Koostöö erinevate haridus-, terviseasutuste ja linnavalitsuse vahel ei ole piisav

Laste huvitegevusega ja noorsootööga seonduv

- Linnapoolne noorsootööalane tegevus on väheaktiivne, rollid ebamäärased
- Laste huvikeskuse (lastekeskuse) staatus on ebamäärane
- Huvitegevuse koordineerimine on nõrk, koordineeriv üksus puudub
- Olemasolev noorsootöövõrgustik on killustunud ja tegevuste koordineerimine on ebapiisav
- Lastel ja noortel on vähe võimalusi aktiivseks vaba aja veetmiseks ja tööks suvisel koolivaheajal
- Noorte algatuse puudus noorsootöös

OHUD

- Laste arvu langus võib vähendada koolide jätkusuutlikkust ja pärssida kvaliteeti
- Sotsiaalsete probleemide jätkuv süvenemine suurendab kihistumist õpilaste hulgas
- Riikliku toetuse puudumine ja ebapiisavad vahendid noorsootööle ning huviharidusele kohalikul tasandil pärssivad noorsootöö korraldamist.

MUUTUSVAJADUS

- Arendada terviklikult välja õppimist ja õpetamist toetavad tugistruktuurid
- Kindlustada haridusasutused kvalifitseeritud õpetajaskonnaga, luua võimalused noorte õpetajate tööleasumiseks
- Luua lastele mitmekesised õppimisvõimalused ja arengutingimused
- Täiustada ja muuta tulemuslikumaks linna hariduselu juhtimine igal tasandil
- Parandada haridusasutuste õpi- ja töökeskkonda hoonete ja territooriumite kaasajastamise kaudu
- Varustada koolid kaasaegsete õppevahenditega
- Kaasata lapsevanemaid aktiivsemalt kooliellu
- Parandada koostööd linnavalitsuse ja haridusasutuste vahel
- Muuta huvitegevus ja noorsootöö linnas mitmekesisemaks ja koordineerituks
- Kaasata enam noori noorsootööga seotud otsustusprotsessi

4.4. Tehiskeskond

TUGEVUSED

- Väljaarendatud veevarustuse- ja kanalisatsioonisüsteem
- Taastuval energial toimiv kaugküte
- Kõrge miljööväärtusega kompaktne vanalinn koos keskaegse linnusega
- Kaks muinsuskaitse ala koos ajalooliste rajatistega (vanalinn; raudteejaama hoonete ansambel koos kaitsevööndiga)
- Pargid ja haljasalad
- Hea interneti keskkond, mitmed alternatiivsed võimalused

NÕRKUSED

- Sadeveekanalisisatsioon jätkuvalt puudulik
- Väikesadamate puudulik tehniline seisukord
- Teede ja tänavate aegunud liiklusskeem

Haapsalu linna arengukava 2004-2009

- Teede ja tänavate puudulik tehniline seisukord
- Parkimiskohtade vähesus
- Munitsipaalelamufondi puudulikkus
- Puuduvad jalgratta- ja rulluisuteed
- Puitvanalinna osaliselt halb tehniline seisukord
- Ohtlikud veosed läbi kesklinna

OHUD

- Oskamatu renoveerimisega rikutakse vanalinna miljöö
- Tormid, üleujutus
- Jäätmekäitlusfirma monopoolsus mõjutab teenuse hinda ebasoodsalt
- Liikluse intensiivistumine koormab linna tänavaid

MUUTUSVAJADUS

- Muuta Haapsalu teed tolmuwabadeks
- Jätkata sadevete ärajuhtimise ja kanalisatsiooni võrgu korrastamist
- Jätkata raudteejaama hoonete kompleksi restaureerimist
- Remontida olemasolevaid ja ehitada uusi kõnniteid
- Renoveerida linna olulised liiklussõlmed
- Jätkata prügimajade ja keskkonnajaamade loomist, suurendada prügimajade ja keskkonnajaamade arvu
- Parandada linna liikluskkeemi
- Töötada välja jalgrattateede ühtne skeem
- Kompenseerida osaliselt miljöövääruslikel aladel olevate hoonete renoveerimine
- Töötada välja ja uuendada linna omanäoline tänavainventar (Haapsalu prügikastid, Haapsalu pingid)
- Parandada munitsipaalelamufondi

5. STRATEEGILISED VALIKUD – VALITUD VALDKONDADE ARENGUSUUNAD

5.1. Arengusuundade valikud

Haapsalu põhilised arengusuunad erinevates valdkondades on järgmised:

Looduskeskkond:

- Looduskeskse linnakeskkonna säilitamine ja arendamine
- Ökoloogilise ja tervisliku elulaadi propageerimine ja linnaelanike keskkonnateadlikkuse tõstmine

Majanduskeskkond:

- Ettevõtluskeskkonna aktiveerimise toetamine
- Ettevõtjate kaasamine linna arendamisse
- Linnavalitsuse haldussuutlikkuse tõstmine
- Linnale kuuluvate pindade kasutamine ja renoveerimine

Sotsiaal- ja elukeskkond:

Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid:

- Elanikele võimaldatavate sotsiaalteenuste mitmekesistamine ja kättesaadavuse parandamine
- Ennetavate ja rehabiliteerivate teenuste arendamine
- Sotsiaalhoolekande korraldamise süsteemi parendamine
- Kvaliteetse terviseteeuse pakkumine linnas
- Linnaelanike ja linna tervise parendamine

Kultuur ja sport:

- Koostöö parandamine kogu linna kultuurielu edendajate ja mõjutajate vahel
- Rahvakultuuri edendamine ja järjepidevuse tagamine
- Kultuuriasutuste jätkusuutlikkuse suurendamine
- Elanikkonnale kultuuripakkumiste võimaluste laiendamine ja mitmekesistamine
- Mitmekülgsete ning kaasaegsete sportimisvõimaluste pakkumine
- Tervisliku ja sportliku eluviisi propageerimine

Haridus ja noorsootöö:

- Õppetöö kvaliteedi parandamine, õppimisvõimaluste mitmekesistamine
- Õppekeskkonna kaasajastamine, turvalisuse tagamine
- Haridusvaldkonna juhtimise tõhustamine
- Noorsootöö ja laste huvitegevuse võimaluste mitmekesistamine

Tehiskeskkond:

- Liiklemis- ja liikumisvõimaluste parandamine
- Majanduskeskkonna jätkusuutlikkuse tagamine
- Kommunaalinfrastruktuuri arendamine
- Ajaloolise, kultuuri- ja miljööväärtusliku arhitektuuri säilitamine
- Sotsiaal-, spordi-, kultuuri- ja haridusasutuste infrastruktuuri jätkusuutlikkuse tagamine

5.2. Arendusvaldkonnad

5.2.1. Looduskeskkond

Looduskeskse linnakeskkonna säilitamine ja arendamine

- Soodustada majapidamiste ja ettevõtete liitumist linna vee- ja kanalisatsioonisüsteemiga
 - Tagada tehnilised võimalused liitumiseks
 - Parandada joogivee kvaliteeti
- Supelranna infrastruktuuri arendamine
 - Taotleda Paralepa rannale Sinilipp
 - Arendada välja Paralepa piirkond
- Korrastada olemasolevaid ning rajada uusi haljasalaseid ja parke
 - Välja ehitada Väikese Viigi piirkond
 - Välja ehitada Kastinina piirkond
 - Välja ehitada Vasikaholmi piirkond
 - Rekonstrueerida Promenaadi ja Aafrika ranna pargialad
 - Ehitada lõpuni Mihkli park
 - Rekonstrueerida Läänemaa Muuseumi park
 - Projekteerida ja välja ehitada Wiedemanni park
 - Uuendada haljastust Kodanike torni esisel alal
 - Teostada Krahviaia pargi projekt
 - Korrastada olemasolevad metsad parkmetsadeks
 - Rekonstrueerida Bürgermeistri Holmi linnutorn
- Korrastada rannajoon
 - Tagada võimalikud läbipääsud piki rannajoont
 - Haljastada ja korrastada kallasrajad

Ökoloogilise ja tervisliku elulaadi propageerimine ja linnaelanike keskkonnateadlikkuse tõstmine

- Koostada ja hallata kodulehel keskkonnaülevaadet
- Välja anda Haapsalu heakorra alane infovoldik
- Osaleda projektis Ökokratt
- Korraldada konkurss "Kaunis Koduaed"
- Välja töötada "Lilleline Haapsalu" kontseptsioon
- Paigaldada väikevorme linna territooriumile (prügikastid)
- Soosida loodussõbralikke liikumisvõimalusi
 - Välja arendada Paralepa parkmetsa ja Väikese Viigi terviserajad
 - Välja arendada Väikese Viigi ratta- ja rulluisuteed
 - Välja arendada kergliiklustee

5.2.2. Majanduskeskkond

Ettevõtluskeskkonna aktiveerimise toetamine

- Kasutada maksimaalselt kaasrahastamisega finantseerimisvõimalusi ettevõtluseks vajalike infrastruktuuride arendamiseks ning Haapsalu atraktiivsuse tõstmiseks
 - Koostada ühisprojektid infrastruktuuri arendamiseks

Haapsalu linna arengukava 2004-2009

- Arendada väikesadamate infrastruktuuri

Ettevõtjate kaasamine linna arendamisse

- Kaasata erakapital linna investeerimisprojektidesse
 - Koostada arendusprojekte
- Välja arendada uued ettevõtluspiirkonnad
 - Rajada ja korrastada ühendusteel ettevõtluspiirkondadesse ning arendada välja tööstuspiirkonnad
 - Leida koostöös ettevõtjatega võimalusi munitsipaalalamufondi suurendamiseks linna saabuvale uuele tööjõule

Linnavalitsuse haldussuutlikkuse tõstmine

- Arendada geoinfosüsteemi
- Korraldada meeskonnakoolitusi
- Välja ehitada uus arhiiv
- Parandada kodanike teenindamise tingimusi linnavalitsuse administratiivhoones
- Parandada töötingimusi linnavalitsuse administratiivhoones

Linnale kuuluvate pindade kasutamine ja renoveerimine

- Optimeerida linnale kuuluvate äripindade kasutamist
- Korrastada ja optimeerida munitsipaalalamufond

5.2.3. Elu- ja sotsiaalkeskond

5.2.3.1. Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid

Elanikele võimaldatavate sotsiaalteenuste mitmekesistamine ja kättesaadavuse parandamine

- Laiendada ja mitmekesistada eluasemeteenuste osutamise võimalusi
 - Suurendada sotsiaalkorterite arvu, et saaks võimalikuks liikumine varjupaik – turvakodu – sotsiaalkorter – alaline eluase
 - Kohandada kortereid puuetega inimeste vajadusi arvestavalt
 - Luua sobilikud eluasemevõimalused raske- ja sügava puudega isikutele ja eakatele
 - Arendada välja toetatud elamise teenus pidevat järelvalvet vajavatele isikutele
 - Luua võlanõustamise võimalused üüri- ja laenuvõlglastele
- Arendada ja mitmekesistada hoolekandeteenuseid lastele ja peredele
 - Arendada pere toimimist toetavaid teenuseid (tugiisik, pereabiline, eneseabi rühmad jne)
 - Võimaldada isiklikku abistajat puudega lapsele lasteaias ja koolis
 - Arendada välja päevahoiuteenus puuetega lastele
 - Laiendada laste päevakeskuse tegevust
 - Luua linna polüfunktsionaalne laste ja perede hoolekandekeskus (perelastekodu, turvakodu, perekeskus kui peretöö koordineerija)
 - Toetada süsteemselt kasuperesid
- Mitmekesistada hooldus- ja tugiteenuseid eakatele ja puuetega inimestele
 - Arendada ja mitmekesistada eakate ja puuetega inimeste toimetulekut toetavaid teenuseid (isiklik abistaja või tugiisiku võimaldamine, transpordi korraldamine jms)
 - Arendada välja päevahoiuteenus kodudes elavatele eakatele
 - Luua linna eakate hooldekodu ööpäevaringse hooldusteenuse osutamiseks

- Korraldada koolitusi omastehooldajatele

Ennetavate ja rehabiliteerivate teenuste arendamine

- Arendada välja rehabilitatsiooniteenused tööturul väikese konkurentsivõimega inimeste abistamiseks
 - Luua linna tööhõivekeskus pikka aega töötuna olnud inimeste aktiveerimiseks ja tööharjumuste kujundamiseks
 - Arendada välja rehabiliteerivaid tegevusi vähevõimekate noorte tööks ettevalmistamiseks
- Töötada välja mitmeaastane ja eesmärgipärane sotsiaalabiprogramm toimetulekuraskustes perede lastele
 - Viia läbi uuring toimetulekuraskustega perede laste abistamise vajaduse väljaselgitamiseks
 - Koostöös haridusvaldkonna spetsialistidega töötada välja abinõud puudust kannatavate lastele hariduse omandamise võimaldamiseks
- Arendada koolisotsiaaltööd
 - Koondada laste hoolekannet ja hariduse omandamist toetavad spetsialistid ühtsesse võrgustikku
 - Töötada välja koolisotsiaaltöö kontseptsioon ja rakendada selle põhimõtteid kõikides linna koolides

Sotsiaalhoolekande korraldamise süsteemi parendamine

- Muuta abi andmine süsteemseks ja kliendi reaalsest abivajadusest lähtuvaks
 - Arendada sotsiaalhoolekandevalase info levitamise süsteemi
 - Töötada välja nõuded linna poolt osutatavate sotsiaalteenuste kvaliteedile
 - Arendada juhtumitöö meetodit abivajavate isikute tulemuslikumaks abistamiseks
 - Monitoorida järjepidevalt linna sotsiaalset olukorda ning elanike abivajadust
 - Tõhustada koostööd kolmanda sektoriga elanikkonnale sotsiaalteenuste osutamiseks
- Aidata kaasa vabaihenduste suutlikkuse suurendamisele
 - Korraldada sotsiaalhoolekandevalaseid projektikonkursse
 - Viia läbi regulaarseid infopäevi ja koolitusi

Kvaliteetse tervise teenuse pakkumine linnas

- Aidata kaasa üldarstiabi kättesaadavuse parandamisele
 - Toetada täiendava perearstipraksise avamist linnas
 - Parendada koolitervishoiu materiaalsel baasil
- Parandada haigla funktsionaalsust ja viia haiglahoone kaasaegsele tehnilisele tasemele
 - Viia läbi küsitlus patsientide rahulolu hindamiseks haigla poolt osutatavate teenuste osas
 - Toetada kaasaegse diagnostikaaparatuuri soetamist
 - Toetada haiglahoone renoveerimiseks investeeringuprojektide koostamist
 - Toetada haigla funktsionaalsete osakondade renoveerimist
- Aidata kaasa uute erialaspetsialistide tööle asumisele Läänemaa haiglasse
 - Võimaldada eluasemeid noortele arstidele

Haapsalu linna arengukava 2004-2009

- Toetada osaliselt linna tööle asunud eriarstide õppelaenu tagasimaksmist
- Hooldusravi arendamine ja kättesaadavuse parandamine
 - Laiendada õendusabiteenust kodudes elavatele ning põetamist vajavatele eakatele ja puuetega inimestele
 - Toetada peresid eakate pereliikmete hooldusravi eest tasumisel

Linnaelanike ja linna tervise parendamine

- Mõjutada linnaelanike tervisekäitumist
 - Korraldada linnaelanikele tervisepäevi ja tervisealaseid koolitusi
 - Arendada tervistedendavate koolide ja lasteaedade liikumist linnas
- Tõhustada terviseedenduslikku tööd linnas:
 - Luua terviseedendusspetsialisti töökoht
 - Algatada ja viia ellu tervistedendavaid ja haiguste ennetamisele suunatud projekte
 - Koostada linna terviseprofiil ja tegevuskava linnatervise parendamiseks

5.2.3.2. Kultuur ja sport

Koostöö parandamine kogu linna kultuurielu edendajate ja mõjutajate vahel

- Täpsustada omavalitsuse ja kultuurikeskuse roll linna kultuurielus
 - Koostada kultuuri valdkondlik arengustrateegia, kaasates kultuuriala asjatundjaid, sh maakonna kultuurinõunikku ja rahvakultuurispetsialisti, loomeliidreid ja linnas tegutsevad mittetulundusühinguid
 - Ühtlustada munitsipaalkultuuriasutuste juhtide ametijuhendid
 - Kutsuda kord aastas kokku kultuuri ümarlaud
- Arendada ja koordineerida koostööd kultuuritegijate vahel
 - Korraldada koolitusi kultuuritöö tegijatele
 - Tunnustada linna kultuuritegijaid, andes kord aastas välja linna kultuuripremia parimale tegijale ja parimale sündmusele

Rahvakultuuri edendamine ja järjepidevuse tagamine

- Toetada rahvakultuurialast harrastustegevust
 - Võimaldada rahvakultuurikollektiividel tasuta kasutada Kultuurikeskuse ruume prooviruumidena
 - Toetada harrastus- ja loometegevust läbi tegevustoetuste
 - Kasutada olemasolevaid ruume optimaalselt loomingu eksponeerimiseks
 - Töötada välja ringijuhitud tasustamise süsteem
- Tagada Haapsalu salli traditsioonide järjepidevus
 - populariseerida koostöös Haapsalu Käsitööseltsi ja MTÜ Läänemaa Käsitöölise Ühinguga Haapsalu salli kudumist koolituste ja promoüritustega
 - Registreerida Haapsalu salli kaubamärk, et takistada kvaliteedile mittevastavate sallide jõudmist müüki
 - Tähistada Haapsalu salli päeva
- Aidata kaasa Haapsalu kultuuriloo jäädvustamisele
 - Aidata kaasa Haapsaluga seotud kultuuri- ja ühiskonnategelaste mälestuse jäädvustamisele
 - Korraldada Haapsalus mainekas kultuurikonverents

Haapsalu linna arengukava 2004-2009

- Koostöös Haapsalu koolidega läbi viia projekt koduloo kogumiseks

Kultuuriasutuste jätkusuutlikkuse suurendamine

- Kultuurikeskus
 - Aidata kaasa kultuurikeskuse arengukava koostamisele
 - Korrastada kultuurikeskuse funktsionaalset toimeskeemi
 - Viia kultuurikeskuse struktuur vastavusse asutuse funktsioonidega
 - Töötada välja turunduskava ja ühtsed rendihinnad
- Piiskopilinnus
 - Aidata kaasa piiskopilinnuse tervikliku arengukontseptsiooni väljatöötamisele
- Raudteemuuseum
 - Aidata kaasa Raudteemuuseumi arengukontseptsiooni väljatöötamisele
 - Laiendada Raudteemuuseumi ekspositsiooni
 - Leida võimalusi Raudteejaama ajaloolise kompleksi korrastamiseks
- Raamatukogu
 - Toetada Lasteraamatukogus toimuvaid lasteüritusi
 - Leida võimalusi lastele mõeldud tegevuste laiendamiseks

Elanikkonnale kultuuripakkumiste võimaluste laiendamine ja mitmekesistamine

- Suurendada elanikkonna huvi Haapsalu kultuurisündmuste vastu
 - Vahendada tippkultuuri optimaalse hinnaga
 - Pakkuda kõrgetasemelisi tasuta üritusi
 - Suurendada lastele ja noortele suunatud ürituste hulka, välja töötada lasteürituste kava
 - Toetada noorte omaalgatust kultuuriürituste korraldamisel
 - Pöörata rohkem tähelepanu näitustele, galeriidele ja muuseumidele suunatud ürituste korraldamisele, korraldada muuseumide ja galeriide ühisturundust analoogselt kultuuriürituste turundamisele
- Leida võimalusi sügis-talvise kultuurielu elavdamiseks
 - Korraldada teatrireise Eesti teatritesse
 - Leida igale kalendrikuule oma tippüritus
- Mitmekesistada teavitamist
 - Järjepideva suhtlemisega (uudised, pressiteated, jne) tõsta meedia positiivset huvi Haapsalu kultuurielus toimuva suhtes
 - Jätkata suviste kultuurisündmuste ühisturundamisprojektiga
 - Lähtuda linna ja kultuurielu reklaamimisel Haapsalu turundusstrateegiast
 - Reklaamida Haapsalu linna kodulehe kultuurisündmuste andmebaasi
 - Paigutada linna nõ Kultuuritulp kultuuriürituste reklaamide paremini esile toomiseks
- Arendada üle-eestilist ja rahvusvahelist koostööd
 - Teha kultuurialast koostööd sõpruslinnadega
 - Osaleda rahvusvahelistes projektides
 - Lüüa kaasa Tallinn - Euroopa kultuuripealinn 2011 projektis

Mitmekülgsede ning kaasaegsete sportimisvõimaluste pakkumine

- Parandada spordikorraldus
 - Välja töötada uus spordi arendamise mudel koos spordikooli arengusuundade väljatöötamisega
 - Määrata kindlaks rollid sporditöö tegijate vahel
 - Korraldada klubide rahastamissüsteemi
- Kindlustada motiveeritud sporditegijate olemasolu
 - Kindlustada treeneritele konkurentsivõimeline töötasu
 - Töötada välja treenerite ja sportlaste tunnustamise põhimõtted ning need ellu viia
 - Toetada spordijuhendajaid kutseoskuste omandamisel ja kvalifikatsiooni tõstmisel
- Pakkuda mitmekülgsed sportimisvõimalusi erinevate baaside ja spordirajatiste näol
 - Leida võimalusi uute spordirajatiste ja palliplatside (tennis, jalgpall, võrkpall) arendamiseks
 - Parandada spordihoone tehnilist olukorda
 - Jätkata Tuksi spordibaasi väljaarendamist
 - Leida võimalused Paralepa terviseradade väljaarendamiseks
 - Jätkata kvartalisiseste palliplatside ja mänguväljakute väljaarendamist
 - Toetada laste ja noorte purjespordi arengut

Tervisliku ja sportliku eluviisi propageerimine

- Tutvustada ja propageerida linnas pakutavaid sportimisvõimalusi
 - Võtta tööle sporditööd koordineeriv ja arendav spetsialist
 - Jagada süstematiseeritud ja terviklikku spordialast teavet elanikkonnale
 - Luua toimiv infovahetussüsteem erinevate sporditöötajate vahel
 - Korraldada linnas atraktiivseid spordivõistlusi
- Väärtustada tervisesporti
 - Propageerida tervislikke eluviise
 - Korraldada tervistavaid spordiüritusi

5.2.3.3. Haridus ja noorsootöö

Õppetöö kvaliteedi parandamine, õppimisvõimaluste mitmekesistamine

- Optimeerida Haapsalu linna haridusasutuste võrk
 - Luua linna haridusasutuste jätkusuutlikkust tagav arengukontseptsioon 10 aastases perspektiivis
 - Kujundada Haapsalu Üldgümnaasium ringi hästitoimivaks põhikooliks
 - Alandada III kooliastmes klassitäituvuse ülemist piirnormi
- Arendada koolides välja tugistruktuurid ja meetmed õppeprotsessi toetamiseks
 - Võtta tööle õppetööd toetavaid erialaspetsialiste lähtuvalt koolide ja lasteaedade vajadusest
 - Luua koolide juurde pikapäevarühmi
 - Arendada ja aktiveerida tugiõpilaste võrgustikku koolides
 - Teha kõikidele õpilastele kättesaadavaks heal tasemel kutse- ja karjäärinõustamine
 - Luua täiendavad võimalused vene keelt kõnelevatele lastele eesti keele õppeks
 - Toetada regulaarsete arenguvestluste läbiviimist linna koolides ja lasteasutustes

Haapsalu linna arengukava 2004-2009

- Kindlustada haridusasutused kvalifitseeritud ja motiveeritud töötajaskonnaga
 - Kindlustada haridusasutuste töötajatele konkurentsivõimeline töötasu
 - Arendada lasteaia- ja algklasside õpetajate omavahelist koostööd
 - Kindlustada toimiv abi- ja asendusõpetajate süsteem kõikides linna koolides
 - Arendada välja süsteemne õpetajate täiendkoolitus koolituskavade alusel, toetada õpetajate täiend- ja ümberõpet
 - Töötada välja koolijuhtide ja õpetajate tunnustamissüsteem
 - Toetada noorte õpetajate tööleasumist elamispinna võimaldamisega
 - Luua õpetajatele supervisiooni võimalused tööstressi leevendamiseks
 - Luua võimalusi vene keelt kõnelevatele õpetajatele osalemiseks eesti keele õppes
- Mitmekesistada õppimisvõimalusi ning kindlustada kõikidele soovijatele osavõtt huviharidusest
 - Laste huvidest lähtuvalt luua juurde uusi aine- ja huviringe
 - Muuta koolide õppekavad mitmekesisemaks ja enam süvaõpet võimaldavamaks
 - Töötada välja õppurite tunnustamise süsteem

Õppekeskkonna kaasajastamine, turvalisuse tagamine

- Varustada koolid kaasaegsete õppevahenditega
 - Kindlustada koolid infotehnoloogia vahenditega e-koolile üleminekuks
 - Õppeprotsessi kvaliteedi parendamiseks kindlustada koolid audiovisuaalsete ja muude tehniliste abivahenditega
 - Kindlustada algklasside õpilased 2 komplekti põhiainetega õpikutega
 - Kindlustada muusikakool vajalike muusikainstrumentidega
- Kaasajastada kooli- ja lasteaiahooned ja heakorrastada territooriumid
 - Jätkata haridusasutuste renoveerimist kindla kava alusel
 - Muuta üks linna lasteaiahoone kättesaadavaks ka liikumispuuetega lastele
 - Muuta lasteaedade mänguväljakud lastele atraktiivsemaks ning avatuks ka kodustele lastele
 - Territooriumite kujundusprojektide alusel heakorrastada kooliõued ning koolide juures olevad tegevusväljakud
 - Alustada koolides klassimööbli väljavahetamist
 - Süsteemsete ja järjepidevate meetmete kaudu suurendada laste turvalisust kõikides linna haridusasutustes

Haridusvaldkonna juhtimise tõhustamine

- Muuta tulemuslikumaks hariduselu juhtimine igal tasandil
 - Juurutada koolide ja lasteaedade juhtimispraktikasse enam strateegilise juhtimise põhimõtteid
 - Koostöös TLÜ Haapsalu Kolledžiga viia läbi koolikultuuri ja -väärtuste alane uuring linna üldhariduskoolides
 - Arendada koolides ja lasteaedades välja kvaliteedijuhtimise süsteem
 - Luua linnavalitsuse juurde laste kooliskäimise kindlustamiseks laste hoolekandekomisjon
 - Luua haridusasutustele interneti koduleheküljed
 - Juurutada koolides e-kool
- Kaasata lapsevanemaid aktiivsemalt kooliellu
 - Tõhustada haridusasutuste hoolekogude tegevust ja koolitada hoolekogude liikmeid

Haapsalu linna arengukava 2004-2009

- Koolitada süsteemselt lapsevanemaid parema koostöö saavutamiseks kooli ja kodu vahel
- Parandada koostööd linnavalitsuse ja linna haridusasutuste vahel
 - Korraldada ühiskoolituse haridusasutuste juhtidele ja linnavalitsuse haridusala asjatundjatele
 - Kaasata linna haridusasutuste, TLÜ Haapsalu Kolledži ja Haapsalu Kutsehariduskeskuse juhtkondi linna haridusvaldkonna arengusuundade kavandamisesse.

Noorsootöö ja laste huvitegevuse võimaluste mitmekesistamine

- Muuta huvitegevus ja noorsootöö linnas koordineerituks
 - Määrata kindlaks lastekeskuse arengusuunad ning roll huvitegevuse ja noorsootöö koordineerimisel
 - Töötada välja noorsootööd ja huvitegevust pakkuvate MTÜ-de toetamise kord
 - Kutsuda ellu noorte volikogu, rääkimaks kaasa noorte elu puudutavates küsimustes
 - Toetada mitteformaalseid noorteliikumisi ja noorte omaalgatuslikke projekte
- Luua lastele mitmekesised vaba aja veetmise ja huvitegevuse võimalusi, arendada noorte töökasvatust
 - Sisustada suvisel koolivaheajal kindlad nädalapäevad lapsi huvitavate üritustega
 - Korraldada iga-aastaselt töö- ja puhkelaager nooremate klasside õpilastele
 - Laiendada noorte töömaleva tegevust
 - Kaasata noori lastele ja noortele suunatud tegevuste korraldamisse
 - Kaasata koolid ja huvikoolid laste suvise vaba aja sisustamisele
- Parandada noorte tegevuskohtade olukorda linnas
 - Leida võimalus Vanalinna ANK-i kolimiseks avaramatesse ruumidesse ehk luua vanalinna noortekeskus
 - Ehitada juurde ja parendada olemasolevaid mänguväljakuid ning palliplatse

5.2.4. Tehiskeskond

Liiklemis- ja liikumisvõimaluste parandamine

- Muuta Haapsalu teed tolmuwabadeks
 - Pinnata teed
 - Pargi tänava tööstuspiirkond
- Parendada olemasolevaid parklaid, kõnni- ja sõiduteid
 - Renoveerida Endla tänava kõnnitee ja parkimistasku
 - Renoveerida Vaba tänava parkla
 - Ehitada Paraleppa parklad ja teed
 - Ehitada Turu tänava tee ja parkla
- Renoveerida linna olulised liiklussõlmed
 - Rekonstrueerida Tallinna mnt ja Tamme ristmik
 - Renoveerida Posti tänav
 - Renoveerida Lihula mnt viadukt
 - Renoveerida Jaama oja jalakäijate sild

Haapsalu linna arengukava 2004-2009

- Projekteerida Haapsalu ringtee
- Ehitada linna kergliiklusteid
 - Paralepa parkmetsa ehitada terviserajad
 - Rajada ümber Väikese Viigi ratta- ja rullisuteed
 - Välja ehitada raudteetammi pikendus kergliiklusteeks
 - Rajada Aafrika rannast kuni Randsalu ojani kergliiklustee koos haljasvööndiga

Majanduskeskkonna jätkusuutlikkuse tagamine

- Projekteerida ja välja ehitada ettevõtluskeskkonna infrastruktuurid
 - Välja ehitada juurdepääsuteed jahisadamate juurde
 - Välja arendada Lihula mnt ja Tööstuse tänava tööstuspiirkond
 - Välja arendada Pargi tänava tööstuspiirkond
- Renoveerida linnale kuuluvad äri- ja elamispinnad

Kommunaalinfrastruktuuri arendamine

- Kaardistada ja välja arendada sadevete ärajuhtimis- ja kanalisatsioonivõrk
- Rekonstrueerida ja välja ehitada vee- ja kanalisatsioonitorustikud
 - Renoveerida Tallinna mnt sadeveetrass
 - Renoveerida Raudtee tn ja Nurme tn sadeveetrassid
- Osaleda jäätmejaama piirkonda rajamises ja haldamises
- Suurendada prügimajade ja keskkonnajamade arvu
 - Öhtu-Kalda tänava piirkonda rajada prügimaja
 - Pargi tänava piirkonda rajada prügimaja
 - Laiendada Tamme piirkonna prügimaja

Ajaloolise, kultuuri- ja miljööväärusliku arhitektuuri säilitamine

- Tõsta vanalinna miljööväärust läbi säästva renoveerimise programmi
 - Töötada välja ja käivitada miljöövääruslikel aladel olevate hoonete osalise renoveerimise kompenseerimise programm
- Jäädvustada vääriliselt Haapsalu kultuurilugu
 - Paigaldada Haapsalu kultuuriloo suurkujude elu- ja töökohtade tähistamiseks mälestustahvleid
 - Miljöövääruse suurendamiseks paigaldada linna haljasaladele ja parkidesse Haapsalule omaseid skulptuure ja väikevorme
- Restaureerida ajalooline raudteejaama kompleks
 - Jätkata ajaloolise raudteejaamahoone restaureerimist
 - Restaureerida jaamahoone kompleksi kuuluv pagasiait
 - Koostada projekt kaubaaida restaureerimiseks ja kasutuselevõtuks raudteemuuseumi tarbeks
- Restaureerida ja arendada Haapsalu Piiskopilinnust
 - Jätkata ajaloolise piiskopilinnuse konserveerimist ja ajaloolise teemapargi väljaarendamist

Haapsalu linna arengukava 2004-2009

- Restaureerida Väikese linnuse kompleks ning arendada selles välja keskaja elu ja teadust tutvustav ekspositsioon
- Arendada välja ringtee jalutamiseks ümber linnusemüüri
- Aidata kaasa kirikute korrastamisele

Sotsiaal-, spordi- kultuuri- ja haridusasutuste infrastruktuuri jätkusuutlikkuse tagamine

- Kaasajastada ja rekonstrueerida Haapsalu Sotsiaalmaja hoone
 - Uuendada tehnosüsteemid kaasaja nõuetele vastavalt
 - Rekonstrueerida Haapsalu Sotsiaalmaja II korrus eakate hoolekandekeskuseks
 - Renoveerida Haapsalu Sotsiaalmaja I korrus
- Kaasajastada kultuurikeskuse hoone
 - Renoveerida teatrisaal koos valgus- ja helisüsteemi kaasajastamisega
 - Renoveerida kultuurikeskuse hoone välisfassaad
 - Renoveerida kultuurikeskuse vestibüül ja kohvikuruumid
- Kaasajastada lasteraamatukogu hoone
 - Renoveerida lasteraamatukogu hoone laienuks mahus
- Kaasajastada ja renoveerida koolihooned ja –õued
 - Renoveerida Haapsalu Wiedemanni Gümnaasiumi hoone
 - Jätkata Haapsalu Gümnaasiumi renoveerimist
 - Renoveerida Haapsalu Linna Algkooli hoone
 - Jätkata Haapsalu Kunstikooli hoone remonti
 - Jätkata Haapsalu Muusikakooli hoone remonti
 - Jätkata Haapsalu Gümnaasiumi toimetulekuõppe klassiruumide parendamist
 - Projekteerida Haapsalu Üldgümnaasiumi hoone ringi põhikooliks
 - Heakorrastada kooliõued ja -tegevusväljakud
- Kaasajastada lasteaiahooned ja mänguväljakud
 - Lõpetada Pääsupesa lasteaia renoveerimine
 - Renoveerida Tarekese lasteaiahoone ja laiendada rühmaruume
 - Jätkata Tõrukese lasteaiahoone renoveerimist-laiendamist ning muuta see kättesaadavaks ka liikumispuuetega lastele
 - Jätkata Vikerkaare lasteaiahoone renoveerimist
 - Jätkata Päikesejänku lasteaiahoone renoveerimist
 - Heakorrastada lasteaedade mänguväljakud
- Renoveerida sportimisega seotud rajatisi
 - Ehitada välja staadionikompleks koos uute palliplatsidega (kunstmurukattega jalgpalliväljak, naturaalmurukattega jalgpalliväljak, tenniseväljakud, võrkpalliväljak, puitpõrandaga korvpalliväljak)
 - Renoveerida spordihoone
 - Renoveerida lasketiiru ruumid üldgümnaasiumi hoones
 - Jätkata Tuksi spordi baasi väljaehitamist
 - Toetada kvartalisestest palliplatside ja mänguväljakute väljaarendamist korteriühistute poolt

Lisad

Haapsalu linna arengukava realiseerimisplaan